

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
EDUCATIONAL ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD
GOVERNANCE PRINCIPLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
NONTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

¹ปกรณ์พศ โสกุล และ ²สุกัญญา สูดารารัตน์
¹Pakornpot Sokul and ²Sukanya Sudararat

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ประเทศไทย
Rajapruk University, Thailand.

¹sokulpakornpot@gmail.com, ²susuda@rpu.ac.th

Received: August 29, 2024; **Revised:** November 9, 2024; **Accepted:** December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test independent การวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว และ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

² อาจารย์ ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักประสิทธิภาพส่วนด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักการตอบสนอง และหลักความเสมอภาค และ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศและอายุต่างกันในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในภาพรวม

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the educational administration according to good governance principles of school administrators, and 2) to compare the opinions of teachers on the educational administration according to good governance principles of school administrators. The sample consisted of 317 teachers. The research instrument was a questionnaire with a content validity, IOC values, between .67–1.00 and a reliability value of .96 The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD. The results of the research were as follows: 1) The educational administration according to good governance principles of school administrators was at a high level overall; when considering each aspect, the aspects with the highest mean at the highest level were Accountability, Transparency, Virtue, and Efficiency, while the aspects with the highest mean at a high level were Rule of law, Effectiveness, Participatory, Responsiveness, and Equity, and 2) to compare the opinions of teachers on the educational administration according to good governance principles of school administrators classified by gender, age, education were statistically significant at a level of .01 in overall, while the differential education level, work experience, and school size.

Keywords: Educational administration, Good governance principles, School administrators

บทนำ

หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) จัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารและการปกครององค์การในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่อกี่ที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องการเมืองการปกครอง มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศมากขึ้น การบริหารจัดการจึงเข้ามามีบทบาทในทุกภาคส่วน และเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น เพื่อให้เกิดการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เกิดผลอย่างจริงจัง พ.ศ.2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2542 มีผลบังคับใช้กับทุกหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยระเบียบนี้ กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 ประการ ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม 2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม 3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกองค์การ ให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา 4) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ 5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนัก ในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมถึงความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง และ 6) หลักความคุ้มค่า จากการสร้างระบบการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิรูประบบราชการเป็นงานสำคัญในการพัฒนาประเทศซึ่งภาครัฐทุกภาคส่วนควรให้ความสนใจและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะปัจจุบันที่ประเทศกำลังพัฒนาสู่ความเป็นสากล การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิรูประบบราชการนับเป็นภารกิจที่ภาครัฐต้องดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อยกระดับขีดความสามารถและสร้างประสิทธิภาพโดยรวมของหน่วยงานราชการ

การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินตามหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหาในปัจจุบันและนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การตามจุดเน้นของแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570 ในส่วนของเป้าประสงค์ข้อที่ 5 คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู ทั้งยังเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการและเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วกันว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็น

สิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาขององค์กรทางสังคมต่างๆทั้งนี้เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

กรอบของนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565–2566 ในด้านประสิทธิภาพข้อที่ 4.4 คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลสู่การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565) มาเป็นฐานในการทำวิจัยเนื่องด้วยผู้วิจัยเห็นว่า จุดเน้นใน ข้อ 4.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล สู่การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาเป็นรูปธรรมมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องซึ่งเป็นภารกิจเร่งด่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่จะต้องกระทำให้การพัฒนาองค์การในด้านของการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สำหรับประเด็นปัญหาในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานที่นอกเหนือจากภาระการสอน การใช้อำนาจโดยมิชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเข้าไปรับผลประโยชน์จากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมไปถึงการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นภารกิจเร่งด่วนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน พร้อมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จนเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในการบริหาร องค์การต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อนำผล การศึกษาที่ได้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการ บริหารงานด้านหลักธรรมาภิบาลได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีจำนวน จำนวน 1,819 คน (ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (Krejcie & Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เถกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยสำหรับมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2562) เป็นดังนี้

3.3 วิเคราะห์ค่าสถิติ โดยใช้ t-test, One way ANOVA, เปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สรุปผล ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม

ด้าน ที่	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	อันดับ
1.	หลักนิติธรรม	4.46	.44	มาก	5
2.	หลักความร่วมมือ	4.45	.53	มาก	7
3.	หลักความโปร่งใส	4.54	.40	มากที่สุด	2
4.	หลักความรับผิดชอบ	4.55	.40	มากที่สุด	1
5.	หลักประสิทธิภาพ	4.52	.39	มากที่สุด	4
6.	หลักประสิทธิผล	4.46	.46	มาก	6
7.	หลักคุณธรรม	4.53	.58	มากที่สุด	3
8.	หลักการตอบสนอง	4.45	.62	มาก	8
9.	หลักความเสมอภาค	4.39	.65	มาก	9
ภาพรวม		4.48	.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = .38$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.55$, $SD = .40$) รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักประสิทธิภาพ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักการตอบสนอง และหลักความเสมอภาค ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวรี ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

การบริหาร สถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ		อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ ทำงาน		ขนาดของ โรงเรียน	
	t	Sig.	F	Sig.	t	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
หลักนิติธรรม	-2.22*	.03	3.15**	.03	-.35	.73	1.19	.31	1.38	.25
หลักความมีส่วนร่วม	-1.80	.07	6.80*	.00	-.72	.46	1.55	.21	1.14	.32
หลักความโปร่งใส	-.86	.39	2.86*	.04	-.73	.47	2.56	.08	1.49	.23
หลักความรับผิดชอบ	-2.13*	.03	2.57	.05	-2.40*	.02	.93	.40	.29	.75
หลักประสิทธิภาพ	-2.39*	.02	2.20	.09	-.99	.32	.95	.39	.24	.78
หลักประสิทธิผล	-2.11*	.04	1.82	.14	.63	.53	.99	.37	.64	.53
หลักคุณธรรม	-1.93	.06	2.00	.11	.29	.77	.19	.82	2.79	.06
หลักการตอบสนอง	-1.66	.10	1.12	.34	.73	.47	.59	.55	1.33	.27
หลักความเสมอภาค	-1.96*	.05	1.61	.19	1.44	.15	1.56	.21	1.94	.15
รวม	-2.51**	.01	1.83	.01	-.02	.99	1.53	.22	1.68	.19

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวรี ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า เพศ แตกต่างกันในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างรายด้านหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักความเสมอภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อายุ ไม่แตกต่างกันในภาพรวม แตกต่างกันในรายด้านหลักนิติธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันในภาพรวม แตกต่างในรายด้านหลักความรับผิดชอบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 อภิปรายผล ดังนี้

1.การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2566 ในด้านประสิทธิภาพที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล สู่การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและต่อเนื่องซึ่งเป็นภารกิจเร่งด่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่จะต้องกระทำการเพื่อพัฒนาองค์การในด้านของการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เช่น การไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชา การใช้อำนาจโดยมิชอบของผู้บริหารสถานศึกษาที่กระทำต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและรวมไปถึงการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ พร้อมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในการบริหารองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบทั้งภาพรวมและรายด้าน อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูเพศชายได้มีการร่วมปฏิบัติงานและมีความใกล้ชิดกับผู้บริหารมากกว่าครูเพศหญิง จึงส่งผลให้ครูเพศชายได้รับการมอบหมายงานมากกว่า ประกอบกับมีการออกคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายงานให้บุคลากรในสถานศึกษาแต่ละฝ่ายตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตาม และตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากวัสดุและอุปกรณ์ ต่างๆเพื่อให้มีการใช้อย่างคุ้มค่าและประหยัด เพื่อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน รวมถึงจัดระบบ การควบคุมภายใน เช่น การให้

ครูชายดูแลสภาพบริบทของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ ดูแลสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มากกว่าครูเพศหญิง เพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ส่วนครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะมอบหมายงานให้กับครูและบุคลากรของสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานสำหรับครูและบุคลากรของการศึกษาที่มีอายุช่วงวัยที่แตกต่างกันมักจะได้รับมอบหมายงานตามความถนัดและประสบการณ์ในการรับรู้ที่ต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการรับรู้หลักการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายที่มุ่งเน้นให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยอนุญาตให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาองค์กรและสถานศึกษา อีกทั้งครูที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีอาจจะมีแนวคิดในการขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยหลัก ธรรมาภิบาลได้มากกว่าครูที่จบในระดับปริญญาตรี ด้วยการมีแนวทางการวางกลยุทธ์ในด้านหลักความรับผิดชอบโดยให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบทที่ ๓ อุลฟิซ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ ครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา แต่อาจจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินตามหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรนาถ ฐริเศวตกำจร(2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดของครูผู้สอนจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มี

ประสบการณ์ในการทำงานมาก ส่วนใหญ่เป็นครูที่ได้รับการอบรมในเรื่องของหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษาเนื่องจากเป็นนโยบายเร่งด่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล สู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤทธิ์ศร อุบลพิช (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- จิรนาถ ฐริเสวตกำจร. (2565). “คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรโรงเรียน บ้านโสน (พิทยศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1”. วารสารการบริหารและพัฒนาวิทยาลัยพิษณุบัณฑิต, 5, 1: 157-162.
- นฤทธิ์ศร อุบลพิช. (2566). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ. (2565). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7 (1), 128–141.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). นโยบายการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 30 เมษายน พ.ศ.2566
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.